

676 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

Evenals dat na de bevrijding van ons land met de andere nabuurlanden, Groot-Brittannië en België was geschied, werden ook met Frankrijk besprekingen geopend over de sluiting van een cultureel verdrag. In de maand Juni 1946 werd overeenstemming bereikt met het Franse Ministerie van Nationale Opvoeding en het Franse Ministerie van Buitenlandse Zaken over de sluiting van een zodanig verdrag. Deze overeenstemming leidde tot het opstellen van de tekst van een verdrag welks ondertekening tenslotte op 19 November 1946 te Parijs plaats vond.

Ondergetekende en de Tijdelijke Zaakgelastigde te Parijs, Mr. E. Star Busmann, hebben voor de Nederlandse Regering getekend, de Heer G. Bidault, Ministre des Affaires Etrangères en de Heer M. E. Naegelen, Ministre de l'Education Nationale, tekenden voor de Franse Regering.

De inhoud van het verdrag stemt in vele opzichten overeen met een in de herfst van 1945 samengesteld concept-basis-verdrag. Dit werd geconcipieerd aan de hand van de algemene richtlijnen vervat in een rapport, dat in 1943 in Engeland werd opgesteld door een door de Ministers van Onderwijs van de geallieerde Regeringen en van het Nationale Franse Comité benoemde commissie ter bestudering van bilaterale verdragen tussen de Regering van Groot-Brittannië en de geallieerde Regeringen terzake van de intellectuele toenadering tussen die landen.

Het Cultureel verdrag tussen Nederland en Frankrijk voorziet in een uitwisseling van professoren en leden van wetenschappelijke instellingen (artikel 4) en eveneens in die van leerkrachten van het Lager Onderwijs, het Middelbaar- of Voorbereidend Hoger Onderwijs, het Kunst-, Nijverheids-, Landbouw- en Tuinbouwonderwijs (artikel 5).

Het schept de mogelijkheid tot het vestigen van culturele instellingen op het grondgebied van het andere land (artikel 6, lid 1). Het bepaalt, dat de Franse Regering haar medewerking zal verlenen voor de instelling van een lectoraat aan de Sorbonne te Parijs voor het onderricht in de Nederlandse taal en letterkunde, in afwachting van de instelling van een leerstoel voor de studie van het Nederlands en de Nederlandse beschaving (artikel 6, lid 2). Uit een door de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen opgestelde voordracht van 3 voor het lectoraat in aanmerking komende personen is inmiddels reeds door de Universiteit van Parijs een keus gedaan.

Het toekennen van beurzen aan studerende voor studie en onderzoek in het andere verdragsluitende land zal worden bevorderd (artikel 7). Evenzo het organiseren van vacanciecurssussen voor onderwijzend personeel, studenten en leerlingen (artikel 8). Het verdrag werpt het vraagstuk van de gelijkwaardigheid van graden en getuigschriften ter bestudering op (artikel 9). Het wil de samenwerking der jeugdorganisaties stimuleren (artikel 10) en beoogt voorts de culturele uitwisseling te intensiveren door het wederzijds organiseren van concerten, toneelvoorstellingen, tentoonstellingen, door de verspreiding van boeken, periodieken, door de film en de radio (artikel 11).

Als desideratum wordt genoemd het vrije verkeer tussen de beide landen van couranten, tijdschriften en boeken (artikel 13) en de organisatie van Franse radiuitzendingen voor Nederland en omgekeerd (artikel 14). Het vraagstuk der auteursrechten zal bestudeerd worden (artikel 15).

Een gemengde Technische Commissie ter uitvoering van het verdrag werd reeds ingesteld. Voor Nederland werden bij Beschikking van de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 23 Januari 1947 benoemd:

1. Mr. H. J. Reinink, Secretaris-Generaal van het Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen.
2. Prof. Dr. F. L. R. Sassen, Hoogleraar in de Wijsbegeerte aan de Rijksuniversiteit te Leiden.
3. Prof. Dr. G. J. Sizoo, Hoogleraar in de Natuurkunde aan de Vrije Universiteit te Amsterdam.
4. Prof. Dr. M. Valkhoff, Hoogleraar in de Franse taal en Letterkunde aan de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam.
5. Jhr. D. C. Roëll, Hoofddirecteur van het Rijksmuseum te Amsterdam.

Aan de Commissie werd als secretaris toegevoegd Dr. F. Bender, Chef van de Afdeling Buitenlandse Betrekkingen van het Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen.

Van Franse zijde werden benoemd:

1. L. Joxe, Conseiller d'Etat, Directeur général des Relations Culturelles.
2. M. Abraham, Inspecteur général de l'Instruction Publique (vertegenwoordiger van het Ministerie van Onderwijs).
3. J. Marx, Ministre Plénipotentiaire, Conseiller technique de la Direction Générale des Relations Culturelles.
4. Prof. J. Cabannes, Membre de l'Institut, Doyen de la Faculté des Sciences de l'Université de Paris.
5. J. Cassou, Directeur du Musée d'Art Moderne de Paris.

Aan deze Commissie werd als secretaris toegevoegd Prof. E. Guilhaou, directeur de la Maison Descartes, Amsterdam.

De Nederlandse Regering waardeert ten volle het belangrijke werk, dat door particuliere verenigingen op de bovenomschreven gebieden in het verleden werd verricht. Zij meent, dat in de toekomst een goede samenwerking tussen de voornoemde Commissie en deze verenigingen mogelijk zal zijn en dat juist op de terreinen waar het particulier initiatief op moeilijkheden zou stuiten, voor haar een eigen en dankbare taak is weggelegd. Vooral in een tijd, waarin belemmeringen van economische aard remmend werken op de uitwisseling van personen en gedachten, kan door de mogelijkheden, die het onderhavige Nederlands-Frans verdrag oplevert, niettemin voor deze landen een nauwe aaneensluiting op het gebied van het culturele en intellectuele leven worden bevorderd.

Ondergetekende meent, dat het dichter aaneensnoeren der menigvuldige culturele banden met Frankrijk bevruchtend zal werken op het geestesleven, zowel hier te lande als ginds en dat de goede verstandhouding tussen beide naties door deze ontwikkeling op gelukkige wijze, kan worden versterkt.

*De Minister van Onderwijs, Kunsten
en Wetenschappen,*

JOS. J. GIELEN.

